

VRTEC.

ČASOPIS S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO.

Štev. 9.

V Ljubljani 1. septembra 1883.

Leto XIII.

Mlademu prijatelju.

Li bodo, ko se snideva
Kot nekdanj hca ti cvetlâ?
Tomo Zupan.

II. Snidenje.

„Dobro jutro, draga žena!
Spet prišel sem v vašo vas.
Duša mi je pomlajéna
Vzrši kraja tega kras.

Sinu vašemu, o mati,
Roko naj podam v sprejem;
Kje je moj prijatelj zlati,
Da nemuden k njemu grem.“ —

Mati vzdihnila globoko
Ter obliše jo solzé,
Kazala s tresočo roko
V malo sobo mi molčé.

„Tu so te na ôder déli,
Ki si mi prijatelj bil;
Ti si družnik prej veselí
Tuge kupo mi nalil.

Ugasnile v zgodnej dâbi
Tvoje žarne so oči.
Mesto njih v mrtvaškej sôbi
Bleda sveča mi gorí.

Bil si sam v življenji svojem
Cvetka vedno jasnih lice,
Zdaj na bledem čelu tvojem
Venec krasnih mré cvetic.

O ne moreš me objéti
Z roko, ki drži ti križ;
Drži ga, iz njega svéti
Upanje, da se vzbudiš.

Ne žalujte, mati blaga,
Kajti sinek zrê Bogá.
Časna le je smrti zmaga,
Križ nam spet življenje dá.

F. Krek.

Hvaležni rejnec.

Pogreb, — priprost navaden pogreb se je pomikal na pokopališče, ki je ležalo ne daleč od vasi ob robu jelovega gozda. Iz usmiljenja, in tudi iz spoštovanja do ubozih se je nabralo precejšno število pogrebcev, ki so polagoma stopali za krsto, v kateri so nesli ženo, katere siromaštvo je bilo znano po vsej vasi.

Pred nekoliko dnevi je prišla bolehná, uboga ženica z desetletnim dečkom v to mirno vasico. Voziček, v katerem je bilo nekoliko lončene posode, s katero je sirota kupčevala, da preživi sebe in svoje dete, to je bilo vse, kar je imela. Stara ženica ni mogla vozička dalje peljati. Ležala je bolna v majhenej, zađuhlej sobi. Povsod je bilo videti golo siromaštvo. Ob postelji bolne matere je sedel deček tresoč se od mraza in bridko jokajoč, ker je videl, da mu bode treba izgubiti mater, njegovo jedino podporo in tolažbo na tem svetu. O zdravniškej pomoči tu ne moremo govoriti, le gospod župnik so bili oni usmiljeni Samaritan, ki so včeraj bolnej materi podelili zadnje krepilo in tolažbo — svete zakramente. Dobra mati je čutila, da se jej bliža poslednja ura; večkrat je globoko vzdihnila in po tihem molila za sebe in svoje dete, ki bode moralo ostati brez očeta in matere *med tujimi ljudmi*. Obrnila se je k plakajočemu dečku in mu dejala s pojemajočim glasom: „Dete ljubo, ne jôči se! Božja volja je, da moram umreti. O kako rada bi umrla, ko bi le tebe ne imela, ker vem, da smrt nas reši vseh bridkosti in nadlog; ali tebe samega pustiti na tem hudobnem svetu, to je jedino, kar mi dela bolečine v poslednjih urah mojega življenja. Ločitev od tebe, sinek moj zlati, huda in težavna je za tvojo mater. Ničesar nimam, da bi ti mogla zapustiti; zatorej vzprejmi moj blagoslov, to je vse, kar ti morem dati. Živi vedno takó, da se ti ne bode treba sramovati, in oče sirot, ki čuje nad teboj v nebesih, gotovo te ne bode zapustil. Gospod župnik so me včeraj potolažili in rekli, da bodo skrbeli za tebe. Slušaj jih, in stóri vse, kar ti porekó. In takó ostani zdrav, Franek moj ljubi, in moli časi za svojo mater!“

Deček se trdó oklene matere in vpije: „Mati, o ljuba moja mati, nè, nè, vi ne smete umreti!“ — Ali mati teh presunljivih besed svojega otroka ni slišala več; lehka, nagla smrt jo je objela in rešila vsega njenega trpljenja.

Gospod župnik so se pogovorili z možmi svoje fare. Popisali so jim z živimi barvami siromaštvo in trpljenje uboge ženice, in to je zdalo. Jedni so darovali deske za krsto (trugo), drugi so zopet obljubili postaviti lesen križ na grob umrle sirote. Cerkvenik se je ponudil brezplačno zvoniti in gospod župnik so pokopali mater ubozega dečka dostojno ter v primernem govoru razložili, kako moramo biti usmiljeni in potrpežljivi z ubozimi in zapuščenimi.

Takó po pogrebu so gospod župnik govorili z veljavnimi možmi svoje fare, kaj in kakó zdaj z ubogim dečkom, ki je ostal brez očeta in matere, ter nima nikogar, ki bi ga vzel v svoje varstvo. Povdarjali so posebno besede svetega pisma, ki pravi: „Kdor jednega teh malih vzprejme, mene vzprejme!“ — Možjé so se pogovorili, in občinski predstojnik je dejal, da bi bilo najboljšé, dečka obdržati in ga na občinske troške vzrediti. On tudi užé

vé primerno delo za njega; sirota Marjetica, ki je do zdaj gosi pasla, gre v službo, in deček naj bi prevzel to delo, dokler se kdo drugi ne dobóde. Vsi so bili teh misli, in Franek je drugoga dne užé gnal gosjo čredo k bližnjemu ribnjaku, ki je bil zunaj vasi med zelenimi vrbaní. Tú je imel dosti časa premišljevatí, kakó zapuščen je ter da nima nikogar na svetu, ki bi ga ljubil, kakor ga je ljubila njegova dobra mati. Večkrat je bridko jokal po svojih stariših in rosil zeleno travo s svojimi solzami. Naposled se je utolažil in privadil novih razmér; bolečine in solzé so ponehale in bil je zopet vesel in dobre volje. In kaj bi ne bil, saj je imel vsak dan dosti jesti, in več ne potrebuje mlado srce, da je veselo in zadovoljno.

Bilo je necega lepega jutra meseca julija. Solnce je ravno svoje zlatorumené žarke razlilo po rosnih travnikih, ko je gnal Franek gosi na pašo. Počasi stopaje za gagajočo čredo, ugledal je lepo knjižico ležati na cesti. Pobere knjižico, odpre jo, ali nič družega ne najde v njej, kakor same zabljéžke, o katerih ni ničesar razumil. Domóv prišedši, šel je naravnost k gospodu župniku in jim pokazal najdeno knjižico. Gospod župnik so takój spoznali, da imajo zabljéžke veliko vrednost za ónega, kateri je knjižico izgubil. Ker pa v knjižici ni bilo nobenega imena, razglasili so gospod župnik najdeno knjižico po časopisih. In res, kmalu po tem razglasilu dobili so pismo iz glavnega mesta, v katerem se je oglasil nek gospod in prosil, da bi mu knjižico poslali. Gospod župnik so to takój storili in k pismu pridejali kratek popis o poštemem Franeku, ki je knjižico našel in jim jo izročil. Za nekoliko dni je prinesel pismonos gosp. župniku pismo, v katerem je stalo, da bi omenjeni gospod, ki živi v mestu, Franeka rad dal v šolo, ako ga veseli učiti se. Kdo je bil tega bolj vesel, nego ubogi Franek. Saj je bila njegova največja želja mnogo učiti se. Kmetje v vasi so hitro zložili toliko denarjev, kolikor jih je bilo treba, da so ubozega Franeka čedno oblekli. Ko je vzel Franek slovó od svojih dobrotnikov, šel je še poprej na grob svoje matere, molil je ondu prav goreče ter obnovil vse, kar je obljubil umirajočej materi. Druzega dné so ga gospod župnik spremili v mesto, kjer sta bila od omenjenega gospoda prav prijazno vzprijeta. Lastnik najdene knjižice je bil star, imovit gospod brez žene in otrok. Obljubil je gospodu župniku skrbeti za dečka, in še celó vzprijeti ga za svojega sina, ako bode Franek priden in se kazal vrednega njegovih dobrot. Pri odhodu so gospod župnik dečka še opominjali, da naj bode vedno dober, pošten in priden ter so se potem z veselím srcem vrnili domóv, videč, kako dobro so ubozega dečka preskrbeli.

Dvanajst celih let je minulo po tem dogodku. Franek ni bil več v domačem glavnem mestu, ampak bil je v Rimu, kamor se je bil podal, da nadaljuje svoje učenje. Ves čas svojega učenja je imel Franek posebno veselje do risanja. Njegov dobrotnik, kateri ga je ljubil kakor svojega sina, preskrboval mu je najboljše učitelje in Franek je s pridnostjo in svojimi dušniní zmožnostní navdajal svojega dobrotnika z največjim upanjem. Da bi se v slikarstvu popolnem izuril, potoval je na Laško.

Bil je Franek zdaj užé zal mladenič. Necega dne je dobil uradno pisanje, da je njegov dobrotnik na naglem umrl ter se naj takój vrne v svojo domovino, ker mora biti nazoč, ko se bode oporoka (testament) odprla. To

poročilo je mladeniča Frana takó iznenadilo, da je osupel, ko je prebral uradno pisanje. Bolečina pri smrti matere ni bila nič večja, nego zdaj, ko ga je smrt naredila drugič siroto ter mu vzela dobrotnika, ki je takó ljubeznjivo skrbel zanj. Ker je svoje učenje v slikarstvu užé do malega izvršil, zatorej ga ni nič zadrževalo, da bi se ne bil mogel podati takój na pot. Čim bliže je bil domovini, tem teže mu je bilo pri sreci. Hišo njegovega dobrotnika je sodnija zaprla, zatorej si je moral najeti stanovanje v gostilnici. V domovino se povrnivši, šel je najpred na pokopališče, kjer se je na grobu svojega dobrotnika bridko razjokal.

V sodišči se je zbralo mnogo ljudi, ker ta in óni je mislil, da ima pravico biti navzočen, kadar se bode čitala oporoka. Tudi Fran je bil tù, ali od žalosti in bolečine ves prepaden. Sodnik razpečati oporoko in čita glasno, koliko je rajniki gospod zapustil v gotovini in koliko še drugega blagá. Ko je naposled čital besede: „Za dediča vsemu svojemu premoženju imenujem svojega rejenca Frana,“ zmuzal se je drug za drugim osramočen iz dvorane. Sodnik je čestital Franu na tej velikej sreči in mu izročil ključe do stanovanja njegovega umrlega dobrotnika.

Fran je našel v hiši svojega dobrotnika vse takó, kakor je bilo nekdanj, a vender se mu je zdelo vse nekako prazno in zapuščeno. Da bi se utolažil v velikej žalosti in bridkosti, sklenil je podati se v svojo nekdanjo staro domovino med priproste vaščane.

Velikih priprav k temu potovanju ni bilo treba, zato je bil v malo dneh užé na potu. Še nekoliko stopinj in užé bode na vrhu griča, z katerega se lahko vsa vas pregleda. Takó, zdaj je užé na vrhu! Ali kje je vas? Óna lepa, prijetna vas z belimi hišami, kjer je on živel v svojih otročjih letih s preljubo materjo? Vasi ni! Ali je morda izgrešil pravi pot? — Bolj natančno pogleda, in kako se ustraši, kakó prebledi, ko ne vidi drugega nego žalostno pogorišče.

Prah in sip
 Je domovje,
 Divjej vihti prosto róvje,
 V pustih linah oken biva
 Gróza bléda,
 In oblak nebeški gleda
 Vótlo vanje . . . .

V prejšnej noči je namreč ogenj pokončal cerkev, župnijo (farovž), hiše in skednje, ob kratkem rečeno: vso vas. Možje in žene so stali na pogorišči ter se niso brigali za ptujca; saj so imeli samí s seboj dosti opraviti. Jedna sama noč je bila zadosti, da je vso vas izpremenila v pepel in užé poprej ubožne vaščane potisnila v največjo bédno in siromaštvo. Fran je šel v župnijo; tù je stal pred razvalinami siv starček, gospod župnik, katerega je Fran prijazno pozdravil. Gospod župnik lepo oblečenega mladega gospoda, nekdanjega gosjega pastirja, niso več spoznali. A toliko prisrčnejši je bil sprejem, ko jim je Fran povedal, kdo da je. Hitro se je raznesla novica, da lepo oblečeni ptujec nihče drugi ni, nego nekdanji rejenc pogorele vasi. Vso, staro in mlado, prihitelo je, da ga vidi in pozdravi. Fran je bil zeló ganen ter

je dejal: „Preljubi moji ljudjé, ne žalostite se preveč ter imejte pogum! Vse se bode obrnilo na bolje. Jaz grem takóv v mesto ter ukrenem, da se vam pomóre.“ In Fran je bil mož beseda. Še tist dan se je vrnil v mesto ter je svojim znancem in prijateljem z živo besedo opisal veliko nesrečo ubogih vaščanov, in takóv se je nabralo obilo denarja v pomoč in podporo ubogim pogorelecm. Hiša za hišo se je jela vzdigovati iz žalostnega pogorišča. Župnijo je ukazal Fran na svoje troške sezidati, in čez leto in dan je bila tudi nova cerkev postavljena. V nekoliko tednih bi bilo treba novo cerkev blagosloviti, a manjkalo je še podobe v vélikem oltarji in to je delalo farnikom novih skrbi. Pri nujnih drugih opravilih so pozabili, da je Fran, nekdanji njihov rejnec, izvrsten slikar; ali Fran tega ni pozabil. Dan poprej, predno se je cerkev blagoslovila, prišel je Fran na tihoma v novo vas ter prinesel s seboj krasno podobo za véliki oltar. Skrivaj, da ga nihče ni videl, podal se je v cerkev.

Druzega dne je bila cerkev polna ljudi. Kakó so se začudili, ko so ugledali v vélikem oltarji prekrasno podobo. Sredi podobe od spodaj je bilo videti umirajočo ženo, na levo so stali vaščani a na desno duhovnik, držeč jokajočega dečka za róko. Zadej je bilo videti lično cerkvico, ki je bila natančna podoba novič sezidane cerkve. Spodaj so stale besede: „Kdor jednega teh malih vzprejme, mene vzprejme.“ Ko so pozneje gospod župnik v lepem in ganljivem govoru iz lece razložili svojim poslušalcem pomén podobe na vélikem oltarji, opómneli so jih, kako je pač bilo dobro, da so farani pred nekoliko leti vzprejeli ubozega dečka v rejo in varstvo, — kajti ravno ta deček se je pokazal o času največje potrebe rešitelja in dobrotnika uboge občine in je naslikal v hvaležen spomin za izkazane mu dobrote prelepo podobo v vélikem oltarji. Ko so verni poslušalci vse to slišali, vsem se je okó solzilo in prosili so v gorečej molitvi blagoslova božjega svojemu blagemu dobrotniku.

Od sih dob je Fran vsako leto nekoliko mesecev preživel v družbi dobrih vaščanov ter jim povračeval obilo, kar so njemu v nežnej mladosti dobrega storili.

A. N.

rasno razvita
Roža cveteča,
V mojej gredici
Rasteš rudeča.

Kadar te zjutraj
Solnce obsije,
Rádosti srce
Vselej mi bije.

R o ž a.

Ti si najlepša
Moja cvetica
Krasna, dehteča
Cvetja kraljica.

Ljuba in draga
Si mi na svéti,
Zálo razevítaj se
V vsacem mi léti.

Čuval te bodem
Vsake nesreče,
Da mi le kažeš
Cvetje rudeče.

D. Purgaj.

Žalosten konec hudobnega otroka.

Luka Mlatič je užé v zgodnej mladosti kazal, da ne bode iz njega nikoli nič priča. Učiti se ni hotel, ubogati tudi ne, in kadar so mu stariši rekli, naj moli, navadno jim je ušel. Oče so vse poskušali, da bi Lukeca na pravi pot pripeljali, mati so sto in stokrat vpričo njega jokali ter ga s solznimi očmi vprašali, kaj vendar misli, kako si bode denes ali jutri kruha služil, ali vse je bilo zamán; nobena dobra niti resna beseda se Lukeca ni prijela.

Do svojega osemnajstega leta je po večkrat iz očetove hiše izginil, in ko se je zopet vrnil, vselej je našel kak drug izgovor. Oče in mati sta užé obupala nad malopridnim sinom. Bila jima je še jedina nada — vojaški stan; ondu — mislila sta — bodo Lukeca užé naučili dela in pokorščine. Ko Lukec stopi v 20. leto svoje dôle in je prišel čas, da ga pokličejo k vojakom, zopet je izginil, nobena duša ni znala zanj. Gosposka je storila vse, da bi poizvedela za Lukeca, ali ni ga bilo mogoče dobiti. Lukčev oče so imeli zdaj zopet novih, velikih težav in odgovornosti, ker so vsak čas morali pustiti delo ter hiteti k gosposki zaradi malopridnega sina Lukeca.

Čez dve leti stopijo necega večera gospod župnik v Mlatičevo hišo, ter rekó Lukčevemu očetu: „Oče! nikar se ne ustrašite preveč. Ravno sem bral, da so vašega Lukeca v okolici necega mesta na Hrvatskem med tatovi zasačili, ter ga v Kranjsko odvedli. Nikarte preveč žalovati po njem, utolažite se, vi ste bili izvestno skrben oče svojemu Lukecu, a niste krivi njegovej nesreči; sam si je kriv.“

Očetu je bilo pri teh besedah, kakor bi ga bil kdo v srce ranil. Na ves glas zajoka in zavpije: „Tedad še to sramoto moram doživeti!“ — In ko so mati iz polja domóv šli, ter od očeta slišali žalostno novico, vso noč so se jokali.

Sodišče je Lukeca zaradi velike tatvine obsodilo na pet let ječe.

Niti Lukčev oče niti mati nista čakala, da bi Lukec svojo kazen prestal. Obá sta poprej umrla. K njunej smrti je hudobni sin Lukec največ pripomogel.

Tudi v ječi se Lukec ni poboljšal. Vse je strmelo, ko je Lukec celó iz ječe pobegnil, ter se je pozneje iz več krajev slišalo, da je postal pravi razbojnik. Vse se ga je balo, užé sólo ime — Luka Mlatič, navdajalo je ljudi s strahom in trepetom.

Vsak dan je kdo v vási, kjer je malopridnež luč sveta zagledal, vzdihnil in dejal: Največja sreča za Lukčeve stariše je, da so umrli, ker take sramote bi ti dobri ljudje ne bili mogli preživeti.

* * *

Necega dne meseca kimovca leta 18. . je v mestice R. velika množica ljudi hitela. Ta dan je bila razprava pri sodišči proti razbojniku Lukecu Mlatiču, katerega so ne daleč od mestica R. žandarmi vjeli. Obtožba državnega pravdnika se je glasila v kratko posneta tako-le:

„Matevž Limbar iz Jasenovíc, 23 let star, nosil je dne ... leta ... v mesto M. trgovcu Slamnikarju veliko vsoto denarja. Prišedši v gozd, sreča človeka, kateri ga drzovito napade ter denarje od njega zahteva. Ko se Matevž Limbar brani, potegne drzoviti človek nož ter hoče Matevža prebosti. Matevž se izpusti v beg in razbojnik za njim. Kadar dospjeta do podobe matere božje na Tratnikovej poljani, obstane Matevž, ter reče razbojniku: „Tukaj pred to podobo izročim ti denar in tukaj me smeš umoriti; ali védi, predržež, da ta podoba bode priča tvojemu razbojniškemu delu. Kazni gotovo ne uideš; če jej uideš na tem svetu, na ónem, kjer kraljuje kraljica vseh kraljic gotovo dobodeš zasluženo plačilo. Zdaj me pa le ubij in vzemi si denarje, katere nosim trgovcu Slamnikarju!“

Razbojnik pogleda pogunnega mladeniča. Zdelo se mu je, kakor da bi ne videl noža, katerega je držal v roki. Mirno vtakne nož v nožnico in reče Matevžu: „Idi, kamor si se namenil. Jaz ti ne storim ničesar žalega.

Nekaj dni po tej dogodbi so srečevali ljudje po večkrat v bližnjem gozdu zeló sumnjivega, bledega človeka, ki pa nikomur ni storil ničesar žalega.

Dne ... so ga žandarmi prijeli in k sodišči pripeljali, kjer je sam priznal, da se zove na ime Luka Mlatič, ter je na več krajih kradel in plénil, a zadnjega pléna na Matevža Limbarja ni mogel izvesti, ker so mu Matevževe besede pred podobo Marije preveč v srce segle.“

V tem smislu je državni pravdnik obtožbo proti Lukcu razlagal.

Vse je gledalo v Lukca, posebno ljudje iz njegove vási, ki so prišli, da vidijo nesrečnega človeka in pričajo, da je to res Luka Mlatič.

Luka se je késal, ali prepozno. Hudodelstva, katera je storil, bila so velika in grozovita. Gledé na veliko kesanje, katero je kazal poslednji čas, niso ga obsodili na smrt, kakor bi bil zaslužil, nego na dvajset let težke ječe.

Ko so šli vaščani omenjenega dne iz mesta domóv, in so prišli do svetega znamenja ob cesti, reče stari Mlakar iz Rovtov: „Pokleknilimo in molimo tukaj pred sveto podobo preblažene Device Marije, ki je razbojnikovo srce omečila in na takó čuden način našega vrlega Matevža smrti otela.“

Vsi pokleknejo razven starega Mlakarja, kateri zaradi starosti poklekniti ni mogel. Prvi tikoma podobe je bil Matevž Limbar, ki je glasno izmolil nekoliko „očenašev“ v čast in slavo Devici Mariji.

Odslej ni šel nobeden vaščan mimo omenjenega znamenja, da bi ne bil izmolil vsaj jednega „očenaša“ in „česčene si Marije“ pred sveto podobo preblašene Device.

* * *

Luka Mlatič je bil v ječi dober in miren človek. Hotel je zdaj vse popraviti, česar se je v mladosti pregrešil.

Zasluzene kazni ni prestal, ker je ves skesan poprej umrl, predno je dvajset let minulo.

Vsak, kdor je slišal o Lukčevej smrti, dejal je: „Bodi mu Bog milostiv in odpusti mu grozna dejanja, katera je poslednji čas svojega življenja obžaloval.

Lj. T.

— x —

Cesarjeva mati — kuma.

 Cesaraska rodovina prebiva po leti navadno nekoliko časa na svojej graščini v Ischelnu, v krasnem in zdravem gorskem kraji na Gorenje Avstrijskem. Tudi 1837. leta je mati našega presvitlega cesarja, nadvojvodinja Sofija, prebivala ondú ter necega jutra v priprostej obleki, kakor je imela navado, šla s svojimi otroci na izprehod. Na potu zagleda kmeta, ki je nesel otročička v naročji, večkrat postal, popraskal se za ušesi in oziral na vse strani, kakor da bi koga pričakoval. Otročičku v močevem naročji menda ni ugajalo, ker se je neprestano jokal, kar je kmeta še bolj vznemirjalo. Da bi otroka utolažil in bi gosposki ljudje mirno odšli, sede na klop ob cesti.

Nadvojvodinja, mimo idoč, obstoji pred kmetom, prijazno se k otroku nagne in ga kmalu utolaži. Potem vpraša kmeta, zakaj ubogo dete tako zgodaj iz doma nosi in ga ne pusti, da bi se naspalo. „Vam je lahko govoriti,“ odvrne kmet, ker ne veste v kakšnej sili sem jaz ubogi kmetič. Jaz s svojo ženo prebivam visoko v hribih ter spadam tukaj sém v faro. Denes bi morali mojega otroka krstiti, ali z babico tu sém prišedši, ne najdeva gosp. oskrbnika domá, ki so obljubili, da bodo kum mojemu otroku; odšli so bajé v Gimunden, in jaz ne vem, kaj mi je zdaj storiti. Babica išče družega kuma, a našla je bajé kakšno znano žensko in se zdaj ž njo pogovarja, a meni lahko v tem otrok brez sv. krsta umrje.“

„Nu, če ni družega, temu se lahko pomore; bova pa jaz in moj soprug krstna kuma vašemu otroku.“

„O da bi tako dobri bili, gospa milostiva!“

„Le vstanite, in kar z menoj pojdite.“

„Lepó se vam zahvaljujem, gospa milostiva; Bog vam bode to na vaših otrocih povrnil,“ odgovarja veseli kmetič. Nadvojvodinja idoč pokliče svojega sopruga, ki je na oknu slonel, in kmalu so šli vsi v farno cerkev. Gospod župnik, ko so ugledali takó vzvišene krstne kume, začudili so se, in ko je kmetič izvedel, kdo da njegovo hčerko pri sv. krstu drži, ustrašil se je, da

ni mogel niti besedice izpregovoriti. Po sv. krstu je prejel za otroka obilo darilo, ter prevelicega veselja ves zmeden tekel z otrokom domóv. Domóv prišedši ni dolgo mogel nič pametnega povedati. Žena se je užé bala, da jej bode mož zbláznel, ker si ni mogla razložiti njegovega nenavadnega vedenja. Iz začetka je izgovarjal le posamezne besede in pretrgane stavke, iz katerih je le polagoma njegova žena poizvedela, kaj se je dogodilo.

„Žena, ljuba moja žena! Kolika milost! kolika čast! In koliko denarja! Le poglej! jaz niti sam še videl nisem, koliko zlata in srebra. In takó prijazna sta bila krstna kuma! Poglej, tu sém so milostiva gospa poljubili našo Sofijo! Naša hčerka je tudi Sofija, kakor nje kuma; Bog ju ohrani in blagoslovi in ž njima vso cesarsko rodovino!“

Takó je mož govoril in solzé veselja so tekle raz srečno lice priprostega hribovca. Ko je žena vse razumela, kar jej je mož pripovedoval, tudi ona se je veselja razjokala in vsi skupaj so Boga prosili za srečo in blagoslov Sofijnim krstnim kumom. In Bog vé, ako ni morda molitev pobožnih priprostih ljudi tudi kaj pripomogla, da je takrat sedemletni sin nadvojvodinje Sofije postal pozneje sedanji cesar Franc Jožef I.

L. S-a.

— x —

Karlovi vari na Českem.

Pripoveduje se, da je cesar Karel IV. najrajše prebival v svojej krajevini na Českem. Bil je velik prijatelj znanostim in umetelnostim, a ljubil je tudi lov. Ko je bil necega dne na lovu in so loveci zatrobili v rog, razgnali so se psi na vse strani, da bi sledili divjino. Velik jelen, katerega je lovski pes pregaujal, ni mogel najti varnega zavetja, zatorej je skočil preko velike skale naravnost v vodo, ki je bila v gostem grmovji skrita. Pes je skočil za njim. Ali komaj je bil v vodi, začel je neusmiljeno cviliti, prizadevajoč si, da bi se iz vode spravil. Loveci pritekó pogledat, kaj je psu ki takó cvilil, in našli so studenec z vročo vodo,

v kateri se je ubogi pes do dobrega okopal.

Cesar Karel je takój ukazal svojemu zdravniku, da preišče zanimivo vodo. Zdravnik to storivši, najde, da ima voda veliko zdravilno moč v sebi.

Cesar Karel ukaže na tem mestu sezidati lovski grad ter se tudi sam koplje v zdravilnej vodi, vsled katere se mu je zdravje okrepilo. Ko se je pozneje še bolj pokazala velika zdravilna moč omenjenega vreca, ukazal je

cesar Karel sezidati poleg studenea veliko in krasno poslopje za bolnike ter je tudi dovolil, da se je nekoliko njegovih zvestih podložnikov naselilo v bližji teh toliko koristnih toplic. In takó so nastali Karlovi vari (Karlsbad) na Českem, ki so denes najmenitnejše toplice na zemlji.

Karlovi vari štejejo blizu do 8000 prebivalcev ter ležé v jako lepej, ozkej in z gorami obdanej dolini. Mesto ima krasna poslopja, mnogo tovaren za izdelovanje papirja, tapét, jekla, cina itd. Glasovita zdravilna voda, katero je, kakor nam pripoveduje pripovedka, prvi našel cesar Karel IV. 1347. l., ima po Réaumurjevem toplómeru 58 stopinj gorkote.

Katera cvetica je najkrasnejša.

 županova Julka je imela posebno veselje do cvetic. Najsrečnejša je bila, kadar se je izprehajala v domačem vrtu med visokimi solnčnicami in cvetočimi vrtnicami. Nihče je ni videl, da bi z otroci po vasi pohajkovala. Večkrat so jo vabile druge deklice, da bi šla z njimi na travnik ali polje, ter se ondu z njimi igrala, ali bilo je vse zamán. Julka se je pri takej priložnosti spominjala materinih zlatih besed: „Kjer se igra in mnogo govori, ondu ni nikoli brez greha.“ Zatorej je bila najrajše domá na vrtu pri svojih cveticah, če so jo tudi njene tovarišice zaradi tega zasmehovale. Večkrat so jo ljudjé videli, kako cveticam priliva, kako jih objema in se z njimi pogovarja. —

Bilo je lepo jutro. Solnce je že objemalo s svojimi dobrodejnimi žarki županov vrtiček. Julka prosi očeta, naj bi šel pogledat njéne cvetice na vrt, ki tako lepo cvetó. Oče, ki so bili tudi velik prijatelj lepim cveticam, gredó z hčerko na vrt. — „Moj Bog!“ zavpije Julka stopivši na vrt, „moj Bog! kako lepó si vse ustvaril.“ — „Zahvaliva se ljubemu Bogu,“ pravijo oče, „ker nam toliko dobrega vsaki dan dájé.“ Odmolivši juterno molitev, gresta po vrtu. „Glej tu,“ rekó oče, „kako lepa je ta solnčnica. Kako močno se vzdiguje k nebu in kako zaničljivo gleda na druge manjše svoje sestrice.“ — „Oče! jaz jo takój izrujem,“ oglasi se Julka. „Nè, nè,“ opominjo oče, „ne stori tega. Solnčnica naj te opomina vsak dan, da se nikar ne povišuj; kakor ti solnčnice nimaš rada, ker se nad druge povzdiguje, takó tudi nihče ne ljubi prevzetnega človeka. Spominaj se lepega izreka, ki pravi: Kdor visoko leta, nizko pade. — Kak razloček pa je med ošabno solnčnico in ponižno vijolčico!“ nadaljujejo oče. „Res, da vijolice ne ugledaš takój; ali njena prijetna vonjava te izvabi k njej, kjer se ponižno skriva. Ljubi tudi ti, Julka moja, ponižnost takó, kakor jo ljubi vijolčica. Misli na Bogá, ki je ponižnim otrokom velik prijatelj. — In kako lepi so ti klinčki (nageljni.) Glej, dete moje, ljubi Bog je vse takój ustvaril, da je narava človeku res prava knjiga, polna lepih nauk in resnic; v vsako stvar je zapisal modri Bog kak lep nauk, katerega moramo čitati znati in se po njem ravnati. Tudi ti klinčki nas nekaj lepega učé. Rudeča barva naj te opomina ljubezni do Bogá, do starišev in učiteljev, in sploh do vseh ljudi. Ljubiti moraš, draga moja, vse ljudi, ako želiš biti srečna.“ — „Oče,“ oglasi se Julka, „poglejte, pogledjte,

kakó lepa je ta lilija, bela je kakor sneg.“ — „Dà, dà, res je lepa.“ rečejo oče. „Lilija naj ti bode podoba čistega sreča. Misli si, kakšna bi bila ta lilija, ako bi jo kdo umazal in polomil.“ — „Kdo bi bil takó neusmiljen“ reče Julka. — „Glej, ljuba moja.“ odgovoré oče, „mi vsi smo taki. Kadar smo stopili v življenje nam je Bog dal čisto, lepo srce; a mi smo ga omažežavali s črnimi grehi, z neposlušnostjo in malopridnostjo. Pazi, pazi se, moja draga, da ne omažežuješ svojega sreča; umazana lilija, se ne da več popolnem obélitu. To cvetico, belo lilijo imej vedno pred očmi, ker ona je najkrasnejša cvetica. Vselej, kadar jo vidiš, spominaj se prigovora, ki pravi: „Največje bogastvo je čisto srce.“

Josip.

Očetov god.

eki stariši so imeli dva sina. Markec je bil dober in priden, a Lukec je bil nemaren in len.

Necega jutra rečejo mati dečkoma: „Otroka! za osem dni bode god našega dobrega očeta. Ne bilo bi lepó, ako bi mu taka dečka, kakeršna sta vidva, ne čestitala k njegovemu godovnemu dnevju. Zatorej je treba, da malo pomislita, kakó in s čim ga bosta razveselila, kakó se mu bosta najlepše zahvalila za tolike dobrote, ki jih imata vsak dan od njega.“

Markeu tega ni bilo treba dvakrat povedati. Ko je prišel v šolo, takój je prosil gospoda učitelja, da bi mu napisali lepo čestitko za god njegovega dobrega očeta. Učitelj so mu njegovo željo radi izpolnili, in Markec se je potem učil in učil, dokler ni prav dobro znal čestitke na izust, ter jo je tudi prav lepó napisal na okinčan papir, katerega si je kupil za prihranjeno dvajsetico. Oj, kakó težko je užé čakal očetovega godú.

In Lukec? On je le malo mislil in se malo brigal za očetov god. Brat ga je večkrat opómnel, naj se uči. Ali Lukec se je vselej zadril nanj: „Kaj tebe to briga? Mar še hočeš ti učiti mesto mene?“

Dolgo zaželjeni dan, očetov god, pride. Mati so ta dan zgodaj vstali ter zbudili dečka, da bi ju lepó in čedno oblekli za veseli in praznični dan, ki se bode obhajal v hiši. Malo pred zajutrekom peljejo mati obá dečka v očetovo sobo. Stopivši pred očeta, začné Markec takój svoje želje izraževati, in to takó lepó in gladko, da so očetu solze veselja stopile v oči. Objeli so Markeca, poljubili ga in mu rekli: „Želim, da bi mi tudi ti bil zdrav in srečen, sin moj ljubi!“ — Zdaj pride vrsta na Lukca. Ali poglejte ga, stojí in molči, kakor bi ne znal šteti do pet. Niti besedice ne zine. Od velike sramote zarudí kakor kuhan rak, in — na ves glas se začné jokati. Oče videč, da se Lukec ni naučil ničesar, ne rekó niti besede, ker so znali, da je nemaren in len deček, pogledajo ga resnobno in otidejo v drugo sobo.

To je bilo za Lukca zeló neprijetno, takó neprijetno, da je bil od tega dne ves drugačen; popravil se je in je bil priden in poslušen deček.

Prirodopisno - natoroznansko polje.

Lokvanj.

Neko nedeljo meseca julija je šel mlinar Žarovič s svojim sinom iz cerkve domov. Solnce je zelo pripekalo, a to je bilo našima popotnikoma prav ugodno, ker pustivša vas za seboj, bila sta v zelenem hladnem gozdu. Ob robu zelenega gozda sta srečala čedno oblečenega mladeniča s knjigo pod pazduho. „Kam tako naglo, gospod dijak, ako se ne motim?“ nagovori mlinar potujočega mladeniča.

„Dà, tako je, dijak sem, učil sem se v Ljubljani in zdaj grem na počitnice k svojim ljubim starišem, katerih užé dolgo videl nisem. Rad bi bil užé dopóludne domá, ali v tej vročini ne more človek tako hitro naprej, kakor si želi.“

Mlinar bi bil rad z dijakom še dalje govoril, ker se je živo spominal ónih svojih mladih let, katere je tudi on preživel v belej Ljubljani. Ali mladeniča je ljubezen do starišev vlekla domov in zato jima je naglo izginil izpred oči.

„Hm, hm! kako prevzetna je dandenes mladina! Za moje mladosti smo si šteli v veliko čast, kadar se je kdo starejših razgovarjal z nami mladeniči,“

a zdanji dijaki se bojé vsake resnobne besede kakor peklenšček križa.“ godrnjal je mlinar za odhajajočim dijakom.

Za dobre pol ure sta bila oče in sin iz gozda. „Glejte, glejte oče! óni gospod dijak se bajé misli kopati tam-le v ónem ribnjaku, ker se slači,“ reče sin očetu ter mu kaže v daljavo.

„Nu ta se bode pač lepo oprál!“ reče mlinar smijoč se; „v ribnjaku je blata za meter na debelo. In ako ne zna plavati in se postavi v vodo, ne vem, če se bode izvlekel iz blata. Nu, užé je v vodi; to tudi verujem, ker plavati zna kakor raca. Ali glej! glej! utaplja se v vodi, le roko še molí iz vode ter drži neko rastlino v roci. Hitiva tja, da ga izvlečeva iz vode, če je mogoče.“ To rekši hitita obá k ribnjaku. Tja dospévši, ne najdeta več mladeniča, le sled se je še poznal na vodi, kjer je utonil.

„Teci hitro k logarju in mu reci, da naj prinese lestvice,“ reče mlinar sinu. Ker ni bilo logarja z lestvami takó hitro, slekel je mlinar suktnjo in izúl čevlje ter je skočil v ribnjak. Z veliko težavo je mlinar priplaval na óni kraj, kjer je bilo še malo poprej videti mladeničevo roko iz vodé, poiskal ga je v globokem blatu in izvlekel na suho. V tem je prišel tudi logar s svojim hlapcem. Začeli so utonjenca po vsem telesu tretí, da bi ga morda oživelí, a bilo je vse zamán. Ravno so ga hotli odnesti v logarjevo hišo, ko vidíjo, da se občinski zdravnik pripelje iz gozda po cesti. Mlinar mu hití naprotí, ter mu kaže z roko, naj se podviza. Ko zdravnik vidí, da je tukaj njegove pomoči treba, ukaže vozniku, da naj konja požene. Pripeljavši se do ribnjaka, skoči takój iz vóza k utonjenecu ter poskuša svojo pomoč; ali kmalu se prepriča, da je ves njegov trud zastonj.

„Mladeniča je zadela kap (mrtvoud),“ reče zdravnik ter se mu ne more pomagati; po mojej razsodbi je skočil razgrét v vodó ter se ni poprej ohladil; to je neprevidnost, katera se navadno s smrtjo plačuje. Kaj je vendar mladenič mislil, da se je šel kopat v ribnjak, v katerem je toliko blata?“

To rekši, ugledal je zdravnik cvetje, katero je ležalo poleg utonjenca. „Zdaj še le umejem,“ reče zdravnik, „kaj je mladeniča v vodo zvabilo. Ni šel on v vodo, da bi se kopal, marveč da bi si natrgal lepih cvetic, kakeršnih vidimo še zdaj ondu na vodi plavati. Te cvetice so lokvanj ali beli plučnik, najlepše povodne cvetice.“ Zdravnik ukaže utonjenca takój na voz položiti in v bližnjo vas odpeljati.

V žepu dijakove suktnje so našli šolsko spričalo, jeden list od njegovih starišev in bilježnico, v kateri je bilo mnogo posušenih rastlin. „Ta dijak je bil izvestno velik prijatelj prírode, in na vsak naéin mu je bil prirodopis najljubši predmet,“ reče zdravnik. Da je bilo temu res takó, to se je videlo iz spričala, ker je imel v prirodopisji najboljši red.

Lehko si mislite, ljubi otroci, kolika žalost je bila za njegove stariše, ko so videli mrtvega sina, katerega so neizrečeno ljubili. Bodite torej takó pametni ter ne hodite nikoli v mrzlo vodo, dokler ste razgreti.

Lokvanj ali beli plučnik (*Nymphaea alba*, weisse Seerose) je prava lepota naših domačih jezer in ribnjakov. Cveté od junija do avgusta meseca. Koreniko ima debelo, v blatu plazečo, iz katere vzrastó na dolgih peceljnih vrhu vode plavajoči, jajčasto-okrogli, pri dnu izrezani, úsnijati evéti. Nekateri evéti so zeló veliki. V sredi cveta je jeden pestič z okroglo plodnico in z

okroglej plôči podobno braz lo, ki je od srede proti robu žlebičasta. Iz tega pestiča se razvije makovej gljivici podoben sad, kakor to vidite na denašnji podobi.

Po naših stoječih vodah je najbolj navaden beli lokvanj (*Nymphaea alba*), a dobôde se tudi rumeni plučnik ali blatnik (*Nuphar luteum*, gelbe Teichrose). V tujih deželah raste več vrstí teh povodnih cvetíc z visnjavim ali škrlatno-rudečim cvetjem. V novejšem času je po pravici imeniten postal velikanski lokvanj, ki raste v velikih rekah južne Amerike. Botaniško imé mu je: *Victoria Regia*, na čast angleške kraljice Viktorije. Ta lokvanj je sicer podoben našemu belemu plučniku; a njegovi, na spodnji strani bodeči listi so blizu do 2 metra široki, in beli, znotraj škrlatno-rudeči cveti so tudi po 3 *dm* široki. To čudno rastlino so vsadili užé po več krajih v Evropi in jo tudi spravili v evetje. Pri tem se je pokazalo, da potrebuje samó malo mesecev, da popolnem doraste, cvetê in sad rodi, ča-si je takó velikanska.

Izmed tujih vrstí te rastline vredno je, da opomnemo tukaj našemu navadnemu plučniku sorodni egiptovski lokvanj, ki se lotos (*Nymphaea lotos*) imenuje. Seme in korenina te rastline sta užitna. Egiptčanom je bila lokvanj sveta rastlina, ter ga vidimo na egiptovskih spomenikih večkrat naslikanega kot podobo bogastva.

—x—

Rastline.

Ko je Bog rastline ustvaril, dejal je: „Zemlja naj rodi zelišča katera zelené in seme delajo.“ S temi besedami se je zavezal, da bode on sam rastline čuval in hranil. In res! trave ní treba né sejati, né podoravati, né obdelovati; sama raste, sama se plodí, kar je izvestno jako važno za nas. Kako pusti in žalostni bi bili naši travniki in pašniki, ako bi je moral človek leto za letom s travnim semenom obsévati, in to, kar je nasejal ali nasadil še celó zalivati! Kako hvaležni moramo torej biti dobremu Bogu, da je on sam to veliko in težavno delo prevzel, ter on sam obséva o pravem času prazno zemljo, gole goré in še celó pečine s travnim semenom, in jih zavija v lep zelen prt! — A kdo more prešteti, kdo opisati, koliko različnih vrst trave in rastlin je naš oče nebeški nasejal nam v veselje in korist! Na travniku, ki je komaj kacih tisoč stopinj dolg in tisoč stopinj širok, najdemo gotovo več nego li tisoč različnih plemen rastlin; in vse te travne bilke, naj si bodo še takó majhene, imajo prijetno vonjavo, česar se lahko prepričamo, ako gremo ob košnji na travnik, kadar senó prevračajo, grabijo in spravljajo v kupe ali na vozove. In vso to prijetno, ugodno vonjavo uživamo zastonj, niti krajcarja nas ne stane.

Čimú je vender, vprašal bodeš, ustvaril Bog toliko rastlin in jih takó silno pomnožil? Čimú toliko raznih plemen? Na to vprašanje dobodeš kratek odgovor. Bog tega brez vzroka storil ní, tega nam je porok neskončna modrost božja. Nekatera zelišča so ljudem in živalim v živež, druga zopet v zdravilo, a še mnogo več jih je ljudém v veselje in izpodbudo, da se spominajo neskončno modrega stvarnika v nebesih. Bodí mu torej čast in slava na veke!

—x—

Razne stvari.

Plemenit „Vrtčev“ dobrotnik.

V 12. dan pretečenega meseca je dobilo „Vrtčevo“ uredništvo naslednje pismo:

„Čestiti gospod urednik!

Vsled neke zabilježnice rajncega gospoda *Andreja Pečenko-ta*, vikarja v *Gabrijah pri Mirnem*, kateri je Vaš cenjeni list „Vrtce“ posebno ljubil in mu bil tudi večletni naročnik, pošljejo Vam njegovi dediči v listu priloženih **25 goldinarjev**. Da-si le opazka, vendar so dediči rajncega sklenili izpolniti jo, kajti užé sama želja toliko ljubljenega sina, oziroma brata jim je povelje. Pokojni Andrej je bil mlad duhovnik, še le 33 let star ali vnet za sveto vero, za omiko slovenske mladine in zvest svojemu slovenskemu narodu. Umrl je v dan 17. decembra 1882. l.

S spoštovanjem

Janez Pečenko,

posestnik v Gorici.

V Gorici, dné 11. avgusta 1883.“

Uredništvo „Vrtčevo“ se blagim dedičem ki so željo rajncega gospoda Andreja takó véstno izpolnili, javno zahvaluje na tem mestu za poslanih 25 gld., ter pristavlja, da takó plemenitega dobrotnika slovenske mladine, ki bi se še celó v poslednjih dnéh svojega življenja spominal našega „Vrtca,“ do sih dob še nismo imeli, da-si se užé dolgih 13 let trudimo z izdavanjem in uredovanjem „Vrtčevim.“ Ta plemeniti dar v priznanje našega truda in delovanja podarjen v obstanek našega lista navdaja nas z novim pogumom in vztrajnostjo, da se hočemo še dalje žrtovati v duševni blagor naše dobre slovenske mladine. A tebi slovenska mladina priporočamo vrlega dušnega pastirja, plemenitega dobrotnika in prijatelja slovenskega slovstva rajncega gospoda Andreja v blag spomin in molitev.

Drobtine.

(Posebni spomini meseca septembra.)

V 2. dan septembra 1851. l. umrje Matija Vrtovec, slovenski pisatelj.

V 15. dan septembra 1843. l. umrje Jožef Žemlja, slovenski pesnik, ki je svoje pesni većinoma priobčeval v „Kranjskej Čebelici.“ — Ravno tega dné 1872. leta se je odkrila slovesno spominska plôča na rojstnej hiši Preširnovej.

V 15. dan septembra 1812. l. zažgejo Rusi Moskvo in Francozom se pokaže pot iz Ruskega nazaj.

V 18. dan septembra 1809. l. proglasil je Hofer ustajo po Tirolskem.

V 20. dan septembra 1776. l. porodil se je v Vačah na Dolenjskem Matej Ravnikar, ki je umrl kot tržaški škof. Po njega prizadetji ustanovila se je stôlica slovenskega jezika v bogoslovnici ljubljanskej.

V 25. dan septembra 1529. l. so prišli Turki prvič pred Dunaj.

V 26. dan septembra 329. l. položi car Konstantin temelj Carigradu. Po njem se zató imenuje mesto tudi Konstantinopol t. j. Konstantinovo mesto.

V 29. dan septembra 1273. l. postane Rudolf Habsburški nemški cesar.

V 30. dan septembra 420. l. umrje sv. Jeronim, Slovanom drag cerkven učenik. A. G.

Kratkočasnica.

* Učitelj: „Koliko je 20 menj 20? — Nu, tega ne veš? Pomisli, ti bi imel dvajsetico v žepu in bi jo izgubil; kaj imaš potem v žepu?“ — Učence: „Lukujo?“

Slovstvene novice.

Knjigotržec gosp. Giontini v Ljubljani je izdal zopet tri nove, lične knjižice za slovensko mladino, katerim naslov je:

a) Hildegarda, dvakrat po nedolžnem v smrt obsojena cesarica. Sveta povest novič prepisana in natisnena v poduk in zabavo slovenskemu ljudstvu. Cena 20 kr.; s poštnino 22 kr. — (Ta povest je pisana le za odraslo mladino.)

b) Hirlanda, britanska vojvodinja ali zmaga kreposti in nedolžnosti. Podučna povest za stare in mlade. Po Kristofu Šmidu poslovenjena. Tretji natis. Cena 20 kr.; s poštnino 22 kr.

c) Nikolaj Zrinjski, hrvatski junak. Po raznih spisih sestavil F. H. Cena 20 kr.; s poštnino 22 kr.

* Prve pjesme Josipa Milakovića. Hrvačanke. U Zagrebu 1883. — Tako se zove jako lična knjižica, ki je prišla na svitlo v knjigotiskarni C. Albrechta v Zagrebu ter obseza pesni različnega zapopadka.

Rešitev računske naloge, slikovne uganke in skakalnice v 8. „Vrtčevem“ listu.

Rešitev računske naloge:

Dragotin je pasel 40 ovac. Pod jablano jih je bilo 20 (polovica), na potoku 10 (četrtina), pod gričem 5 (osmina), in pod hruško 4 (desetina). — Ako prištejemo k tem 39 ovcam še Dragotinovo ljubljanko, dobimo popolno število njegove črede.

Ivanek je pasel 16 belih in 16 črnih ovac. Osmina (4) vseh (32) ovac sama s seboj pomnožena ($4 \times 4 = 16$) nam dá polovico ovac.

To nalogo so prav rešili: Gg. Dragotin Žitek, gimnazijalec v Leobnu na Štirkem; Jeler Vodopivec, dijak v Gorici; Em. Breschar, učenec v Ljubljani; — Rozina Kavčič v Št. Jurji na juž. žel. in Klotilda Deisinger, učenka 5. razreda v Loki.

Rešitev slikovne naloge:

Prav so jo rešili: Jeler Vodopivec, dijak v Gorici; Em. Breschar, učenec v Ljubljani in Klotilda Deisinger, učenka v Loki.

Rešitev skakalnice:

Želja.

(Peval Simon Jenko.)

Sava znad pečine
Goni bele pene,
Pere stare stene,
I hiti v doline.

Kakor noč neznana,
Ki valove žene,
V daljo sili mene
Želja neprestana.

Šel bi čez planjave,
Šel bi čez višine,
Da me žalost mine
I srcá težave.

(Rešitve nismo dobili nobene.)

☛ Pri „Vrtčevem“ uredništvu in založništvu se dobivajo trdo vezani Vrteci od poprejšnjih let po naslednej ceni:

Vrtec	od 1874. leta	za 1 gld.	80 kr.
Vrtec	„ 1875. „	2 „	— „
Vrtec	„ 1876. „	2 „	— „
Vrtec	„ 1877. „	2 „	20 „
Vrtec	„ 1878. „	2 „	60 „
Vrtec	„ 1879. „	2 „	60 „
Vrtec	„ 1880. „	2 „	60 „
Vrtec	„ 1881. „	2 „	60 „
Vrtec	„ 1882. „	2 „	60 „

☛ Kdor vzame vseh devet letnikov skupaj, dobode jih po jako znižanej cení za 15 gld. trdo vezane; nevezane za 12 gld.

Popravek. V poslednjem „Vrtčevem“ listu na 127. strani med posebnimi spomini meseca avgusta od spodaj naj si blagovoli vaak sam popraviti velik tiskarski pogrešek, ki smo ga prezrli. Takó naj se čita: V 23. dan avgusta 1749. leta **se je porodil** nemški pesnik Goethe. (Napacno je: umrje.)

„Vrtec“ izhaja 1. dné vsacega meseca, in stoji za vse leto 2 gl. 60 kr.; za pol leta 1 gl. 30 kr. Napis: Uredništvo „Vrtčevo“, mestni trg, šte. 33 v Ljubljani (Laibach).

Izdatelj, založnik in urednik **Ivan Tomšič**. — Natisnila Klein in Kovač v Ljubljani.